

VAUHTIA KIERTOTALOUTEEN

Seitsemän vuotta kestävä Circwaste-hanke edistää kiertotaloutta rakentamisessa, maataloudessa, teollisuudessa, elintarvikeketjussa ja kotitalouksissa.

30

/ TEKSTI EIJA JÄRVINEN /

Euroopan komissio myönsi viime vuonna Suomelle LIFE-ohjelmasta merkittävän rahoituksen kiertotalouden edistämiseen. Kokonaisuudessaan lähes 19 miljoonan euron Circwaste-hanke edistää kiertotaloutta käytännön toimenpitein rakentamisessa, maataloudessa, teollisuudessa, elintarvikeketjussa ja kotitalouksissa.

”Hankkeen myötä Suomella on entistä paremmat mahdollisuudet paitsi saavuttaa jätehuollolle asetetut tavoitteet, myös profiloitua kansainväliseksi kiertotalouden ydinosaajaksi. Uusia ratkaisuja tarvitaan jatkuvasti, jotta kehittyvän jätelainsäädännön ja liiketoiminnan haasteisiin voidaan vastata”, hankkeen vastuullinen johtaja **Tuuli Myllymaa** Suomen ympäristökeskuksesta sanoo.

Vuoden 2023 loppuun kestävässä hankkeessa toiminta painottuu Pohjois-Karjalaan, Etelä-Karjalaan, Keski-Suomeen, Varsinais-Suomeen ja Satakuntaan. Mukaan lähteneet alueet ovat halukkaita sitoutumaan tavallista kunnianhimoisempiin tavoitteisiin jätteiden hyödyntämisessä ja kiertotalouden kehittämisessä.

Eija Järvinen

^ Yksi Circwaste-hankkeen tehtävistä on vauhdittaa valtakunnallisen jätesuunnitelman toteuttamista, kertoo Tuuli Myllymaa Suomen ympäristökeskuksesta.

^ Rakennus- ja purkujäte on yksi lähivuosien painopisteistä valtakunnallisessa jättesuunnitelmassa.

^ Circwaste-hankkeessa etsitään uusia keinoja muun muassa siihen, miten ruokahävikki saataisiin kuriin ja lähiruoka löytäisi tiensä Suomen ruokapöytiin.

LUONNONVARAKESKUS VIRITTÄÄ RUOKAJÄRJESTELMÄÄ

Luonnonvarakeskus Luke vastaa Circwaste-hankkeessa ruokajärjestelmän kiertotaloutta edistävästä kokonaisuudesta. Tavoitteena on ruokahävikin vähentäminen, sivuvirtojen parempi hyödyntäminen ja ravinteiden kierrätys.

Luken aiemmissa tutkimuksissa on selvinnyt, että esimerkiksi ravitsemispalveluissa haaskuun menevän ruuan osuus on merkittävä. Ravitsemispalveluille onkin luvassa erilaisia ruokahävikin mittaus- ja seurantatyökaluja. Ruokahävikkiä vähennetään lisäksi kehittämällä ruoan uudelleenjakamista sekä kokeilemalla uusia kanavia, joiden avulla paikalliset raaka-aineet ja tuotteen löytäisivät tiensä kuluttajien ruokapöytiin. Lisäksi aiotaan kokeilla alempiarvoisina pidettyjen ruhon osien käyttöä lounasruuissa.

Täysin hävikitön elintarviketuotanto tuskin onnistuu,

mutta nykytilanteessa on paljon petrattavaa. Tärkeää on etsiä resurssitehokkaita ja taloudellisia keinoja, joilla erilaiset ruokaketjussa syntyvät materiaalit ja sivuvirrat voitaisiin hyödyntää mahdollisimman tarkkaan.

Lisäksi Luke testaa muun muassa biokaasun tuottamista lannasta ja elintarviketuotannon orgaanisista sivutuotteista sekä kierrätyslannoitteiden käyttöä viljan täsmäviljelyssä. Luvassa on myös parannuksia karttapohjaiseen suunnittelutyökaluun, joka on tarkoitettu erilaisten biomassojen paikallistamiseen.

Luken osuus toteutetaan Varsinais-Suomen alueella pääosin vuosien 2016–19 aikana. Hankkeessa järjestetään useita työpajoja ja tilaisuuksia alan toimijoille ruokajärjestelmän kiertotalouden ideoimiseksi ja edistämiseksi.

Suomen ympäristökeskuksen lisäksi mukana työssä on kaikkiaan 20 yhteistyökumppania: tutkimus- ja oppilaitoksia, kuntia, maakuntien liittoja ja yrityksiä. Niiden voimin kehitetään jätteitä vähentäviä toimintamalleja ja uudenlaisia jätteenkäsittely- ja lajittelulaitteistoja, suunnitellaan kierrätysraaka-aineista uusia tuotteita, kehitetään ruokapalveluja ja optimoidaan keräilyä ja kuljetuksia. Lisäksi järjestetään koulutusta, luodaan yhteistyöverkostoja ja kerätään hyviä käytäntöjä.

Alueilla toteutettavat konkreettisiin hankkeisiin kuuluu muun muassa erilaisia pilottilaitoksia. Esimerkiksi Poriin ollaan rakentamassa pilottilaitos teollisuuden magneet-

CIRCWASTE

Hanke käynnistyi lokakuussa 2016, ja se kestää vuoden 2023 loppuun asti.

Hankkeen kokonaisbudjetti on 18 799 605 euroa, josta 11 112 104 euroa Euroopan unionin Life IP -rahoitusta.

Toteuttajat:

- Suomen ympäristökeskus
- Luonnonvarakeskus Luke
- Lappeenrannan teknillinen yliopisto
- Karelia-ammattikorkeakoulu
- Turun Ammattikorkeakoulu
- GS1 Finland Oy
- Joensuun tiedepuisto Oy
- Kiertomaa Oy
- Kompotek Oy
- Motiva Oy
- Pikes Oy
- Puhas Oy
- Ramboll Oy
- Wirma Lappeenranta Oy
- Jyväskylän kaupunki
- Porin kaupunki
- Keski-Suomen sairaanhoitopiiri
- Keski-Suomen liitto
- Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
- Varsinais-Suomen liitto

Osarahoitajat:

- Suomen itsenäisyyden juhlarahasto SITRA
- Ympäristöministeriö
- Maa- ja metsätalousministeriö
- Pirteä Porsas Oy
- Lappeenrannan kaupunki
- Mustankorkea Oy
- Sammakkokangas Oy
- Gasum Oy
- Rauman Biovoima Oy
- Liikennevirasto

 www.syke.fi/hankkeet/circwaste

tien käsittelyä varten ja Etelä-Karjalaan pilottilaitos, jossa muoveista ja erilaisista teollisuuden sivutuotteista, kuten kuitumateriaaleista, kehitetään uudenlaisia materiaaleja ja tuotteita.

”Iso osa näistä nyt alkavista konkreettisista hankkeista valmistuu kahdessa ja puolessa tai viidessä vuodessa. Circwasten tavoitteena on kuitenkin käynnistää prosessi, joka synnyttää uusia hankkeita, ja toimia niidenkin tukena ja näkyvyyden lisääjänä.”, kertoo Tuuli Myllymaa.

Jättemäärä alas, kierrätysaste ylös

Circwaste-hankkeen tavoitteet lähtevät liikkeelle valtakunnallisesta jättesuunnitelmasta. ”Valtakunnallisen jättesuunnitelman toimeenpano on hankkeen saaman EU-rahoituksen tarkoituksena. Euroopan unionia kiinnostaa, millä keinoinla esimerkiksi kierrätysastetta pystyttäisiin parantamaan nykyisestä.”

Tavoitteena on vähentää yhdyskuntajätteen määrää ja saavuttaa sille asetetut kierrätystavoitteet, lisätä rakennus- ja purkujätteen kierrätystä sekä mineraalijätteiden ja teollisuuden sivutuotteiden hyödyntämistä, vähentää vaarallisten jätteiden määrää ja tehostaa niiden talteenottoa sekä parantaa materiaalitehokkuutta ja ehkäistä jätteen syntymistä tuotannossa, teollisuudessa ja kaupan alalla. Lisäksi hankkeen ydinalueilla tuotetaan uutta tietoa kiertotalouden kannalta keskeisimmistä toimialoista, materiaalivirroista ja arvoketuista sekä kiertotaloutta toteuttavista toimista.

Pisimmälle tähtävänä tavoitteena on, että tuotettu tieto saisi aikaan järjestelmätason muutoksen: ”Circwaste on prosessi, jolla halutaan käynnistää iso muutos”, Myllymaa kertoo.

Palvelukeskus punoo verkostot yhteen

Mukana olevien maakuntien liitot kokoavat oman alueensa yhteistyöryhmän, jonka tehtävänä on muun muassa suunnitella, miten valtakunnallinen jättesuunnitelma siellä toteutetaan. Alueellisia toimijoita verkostoitumisessa ja käytännön työssä tukee perustettava kiertotalouden palvelukeskus.

Nykyisellään kiertotalouden ja jätehuollon alueella tahtuu paljon kehittämistyötä eri puolilla Suomea, mutta tieto hyvistä käytännöistä ja uudenlaisesta osaamisesta ei leviä riittävästi. Niinpä yksi Suomen ympäristökeskuksen ja Motivan muodostama kiertotalouden palvelukeskuksen olennainen tehtävä on toimia tiedon kokoajana ja välittäjänä.

”Haluumme levittää tietoa kiertotalouden hyvistä esimerkeistä niin Suomessa kuin kansainvälisestikin. Se, että hanke on mukana Euroopan unionin Life-ohjelmassa, tarjoaa kansainväliselle näkyvyydelle hyvän lähtökohdan”, Tuuli Myllymaa sanoo.

Palvelukeskus myös arvioi ja analysoi alueilla toteutettavia hankkeita ja niiden ympäristövaikutuksia. Lisäksi se kehittää eri kohderyhmille soveltuvia työvälineitä ja menetelmiä. Työlistalla on esimerkiksi alueellisten kiertotalouden indikaattoreiden kehittäminen. ○